

KUD: 371.3:316.77(05)

RËNDËSIA E KOMUNIKIMIT EFEKTIV NË MËSIMDHËNIE: PËRCEPTIMET E MËSIMDHËNËSVE

Bashkim Ali Azemi
Instituti Pedagogjik i Kosovës
Bashkim.A.Azemi@rks.gov.net

Abstrakt

Komunikimi është një nga nevojat e para të njeriut, prandaj hapat e parë hidhen që në fëmijëri. Në fillim ai është një mjet komunikimi i fëmijës me të rriturit, por, me kalimin e kohës, kur fëmija ndërgjegjësohet për ekzistencën e tij, komunikimi bëhet cilësi e brendshme dhe nis të përmbushë funksionin zhvillimor dhe intelektual për individin. Prandaj, qëllimi i këtij studimi ishte vlerësimi i rëndësisë së komunikimit efektiv të mësimit në klasë për ngritjen e cilësisë së mësimit dhe rezultateve të nxënësve.

Aftësitë komunikuese të mësimit janë shumë të rëndësishme për përkrahjen e nxënësve, mundësinë e tyre për t'u shprehur, si dhe për kohën e bashkëbisedimit me nxënësit në mënyrë të pavarur e kritike. Aftësitë praktike dhe teorike të mësimit duhet t'u lejojnë atyre përshtatjen e strategjive të të mësuarit dhe nxënies sipas nevojave të nxënësve. Për të realizuar këtë funksion, mësimit duhet të kenë gjithnjë parasysh komunikimin efektiv, jo vetëm gjatë shpjegimit dhe bashkëbisedimit me nxënësit, por edhe gjatë procesit të pyetjeve dhe vlerësimit të nxënësve.

Hulumtimi është realizuar përmes qasjes sasiore të bazuar në modelin deskriptiv, i cili mundësoi përshkrimin e situatës së komunikimit në mësimit nga perspektiva e mësimit. Pyetja kryesore e këtij studimi është: Si e praktikojnë mësimit komunikimin në procesin e mësimit? Hulumtimi informon për praktikën e komunikimit në procesin e mësimit nga pikëpamjet e 126 mësimit të arsimit bazë në Kosovë, të cilët ishin pjesë e këtij studimi.

Rezultatet e këtij hulumtimi tregojnë se është i rëndësishëm studimi i komunikimit efektiv në mësimit dhe qëndrojnë në përputhje me studimet bashkëkohore të fushës së studimit. Rezultatet e këtij studimi do të ndihmojnë në rekomandimet për hartimin e programeve mbështetëse për përmirësimin e komunikimit efektiv në mësimit.

Fjalët kyçe: komunikim, komunikim efektiv, metodologji e mësimit, nxënësit, reflektim

The importance of effective communication in teaching: teachers' perceptions

Bashkim Ali Azemi
Kosovo Pedagogical Institute
Bashkim.A.Azemi@rks.gov.net

Abstract

Communication is one of the first human needs, so the first steps are taken in childhood. At first, it is a means of communication between a child and adults, but over time, when the child becomes aware of its existence, communication becomes an internal quality and begins to fulfill the developmental and intellectual function for the individual. Therefore, the purpose of this study was to assess the importance of effective teacher communication in the classroom for increasing the quality of teaching and student results.

The teacher's communication skills are very important for supporting students, their ability to express themselves, as well as for the time of conversation with students in an independent and critical manner. The practical and theoretical skills of teachers should allow them to adapt teaching and learning strategies according to the needs of students. To achieve this function, teachers should always keep effective communication in mind, not only during explanation and conversation with students, but also during the process of questioning and assessing students.

The research was conducted through a quantitative approach based on a descriptive model that enables the description of the situation of communication in teaching from the perspective of teachers. The main question of this study is: How do teachers practice communication in the teaching process? This research informs about communication practices in the teaching process from the perspective of 126 basic education teachers in Kosovo, who were part of this study.

The results of this research show that it is important to study effective communication in teaching and are in line with contemporary studies in the field of study. The results of this study will help in the recommendations for the design of support programs for improving effective communication in teaching.

Keywords: *communication, effective communication, teaching methodology, students, reflection.*

1. Hyrje

Komunikimi është një proces që në edukim thekson implikimet, duke vënë në dukje se është "mjete i vetëm" me të cilin mësimit ndikon, apo mund të ndikojë, te nxënësi pozitivisht gjatë procesit të komunikimit.

Komunikimi në mësim përqendrohet tek aftësitë e komunikimit efektiv dhe varet nga perceptimet e mësimit. Komunikimi fillon nga fjala, leximi e kuptimi, por si proces përfundon me të kuptuarit, mësimin dhe mendimin. Pra, shkon përtej fjalëve të thjeshta, teksteve e vlerësimeve, se ata nuk ndërtojnë vërtet një edukim domethënës.

Komunikimi efektiv në mësim bazohet në parimet e teorisë së konstruktivizmit, që e konsideron të mësuarit si një kërkim për të zbuluar informacion kuptimplotë, kur dihet tashmë se të mësuarit është një proces aktiv konstruktiv, i cili kërkon të mësuarit duke folur bashkëbiseduar (komunikuar).

Duke kërkuar që mësimit të përdorin strategji e teknika atraktive, që nxisin interesin, motivimin dhe pjesëmarrjen e nxënësve në komunikimi efektiv, i gjithë ky proces i orientuar udhëhiqet nga mësimit.

Komunikimi aktiv e dinamik në mësim kërkon angazhim profesional, kreativ për zbatimin efektiv të komunikimit gjatë procesit mësimor. Mësimit duhet të angazhohen jo vetëm për transmetimin e njohurive, por edhe për motivimin dhe nxitjen e pjesëmarrjes aktive të nxënësve. Në këtë kontekst, komunikimi efektiv është thelbësor për të realizuar mësimit cilësore dhe për të siguruar ndërveprim të suksesshëm mes mësimit dhe nxënësve.

Mësimit luan rolin e lehtësuesit, të komunikimit për të shtruar pyetje që nxisin komunikimin në mësim dhe që mbështesin zhvillimin e komunikimit, si një aftësi sociale, që nxënësit të mësojnë nga komunikimi si një formë e shprehjes së përshtatshme, që përfshin shprehjen e mendimeve, ideve, ndjenjave dhe nevojave në mënyrë të qartë dhe me respekt, pa nënçmuar.

Në mësimin e rregullt mësimit i perceptojnë proceset e komunikimit dhe reflektojnë për sjelljen e tyre të komunikimit dhe zhvillojnë strategjitë

për përmirësimin e sjelljes komunikuese. Përmes një komunikimi efektiv në klasë, mësimit mund të krijojë një mjedis pozitiv dhe motivues, sidomos për nxënësit introvertë, të cilët zakonisht kanë vështirësi të shprehën dhe të marrin pjesë në mënyrë aktive në mësim.

Megjithatë, për shkak të detyrave dhe sfidave të shumta në punën e tyre, shumë mësimit shpesh nuk i kushtojnë vëmendjen e nevojshme komunikimit efektiv. Prandaj, prioritet për çdo mësimit duhet të jetë zhvillimi dhe përmirësimi i vazhdueshëm i aftësive komunikuese, si pjesë e rëndësishme e kompetencave profesionale në procesin e mësimit dhe vetëpërcaktimin e tyre për të përmirësuar praktikat komunikuese në mësim. Studimi analizon perceptimet e mësimit nga përvojat dhe sfidat gjatë zbatimit të komunikimit në mësim, dinamikave të komunikimit midis mësimit dhe nxënësve, si dhe të identifikojë problematikat dhe mundësitë për mbështetjen e mëtejshme (trajnimin të mësimit) të komunikimit në mësim në këtë aspekt.

2. SHQYRTIMI I LITERATURËS

Në fillim të shekullit XX, klasat në shkollat urbane zakonisht kishin një numër të madh nxënësish, rreth pesëdhjetë ose më shumë. Ndërveprimet mes mësimit dhe nxënësve ishin formale dhe shumë të parashikueshme, me pyetje dhe përgjigje të drejtpërdrejta, ku nxënësit përgjigjeshin në këmbë, ndërsa mësimit konfirmonin përgjigjen si të drejtë ose të gabuar (Cuban, 1984). Kjo formë ndërveprimi krijonte një ambient mësimit mjaft të kufizuar dhe të njëanshëm, duke e vendosur mësimit në rolin kryesor si burim i vetëm i dijes.

Formalizimi i këtij komunikimi në arsim shkaktoi deficite në arritjen e qëllimeve të vërteta edukative, duke vendosur theksin kryesisht në përvetësimin e njohurive dhe më pak në zhvillimin e aftësive të përgjithshme të nxënësve (Collins & Yates, 2009). Për më tepër, një qasje e tillë kontribuoi edhe në zhvillimin e një intolerance ndaj diversitetit dhe krijoi pabarazi në qasje në arsim, duke favorizuar nxënësit që kishin më shumë gjasa të

përfitonin nga ky sistem edukativ (Gillborn & Youdell, 2000; Thomas, 2007).

Në kontrast me këtë model të hershëm, konceptimi modern i arsimit vendos në fokus proceset individuale të të nxënësve dhe zhvillimit të nxënësve, duke e parë arsimin përtej kufijve të arsimit formal dhe duke promovuar metoda interaktive që respektojnë ndryshimet kulturore dhe nevojat lokale dhe globale (Council of Europe, 2014). Kjo qasje i jep rëndësi komunikimit si një mjet kyç për të nxitur zhvillimin e aftësive të nxënësve, duke përfshirë në proces dialogun, diskutimin dhe debatet në klasë.

Në këtë kontekst, arti i mësimdhënies së bazuar në komunikim përfshin përdorimin e pyetjeve, diskutimeve dhe reagimeve që stimulojnë ndërveprimin mes nxënësve dhe mësimdhënësit. Në ndryshim nga leksionet tradicionale që janë kryesisht monologje, ky lloj komunikimi nxit një dialog të dyanshëm dhe një pjesëmarrje aktive të nxënësve në procesin mësimor (Hunt, 2007).

Komunikimi efektiv në mësimdhënie përfshin aftësinë për të kërkuar, analizuar dhe selektuar informacion, aftësinë për të komunikuar qartë dhe efektivisht, si dhe përdorimin e metodave krijuese dhe asistencës pedagogjike për të nxitur pavarësinë dhe mendimin kritik tek nxënësit (Stone, 2002). Një mësimdhënie e tillë promovon reflektimin mbi eksperiencat e mësimdhënësit dhe i ndihmon ata të zhvillojnë më tej praktikatat e tyre profesionale (Molloy, 2004).

Të kuptuarit për komunikimin efektiv në mësimdhënie është bërë një fushë e rëndësishme kërkimore në shkallë ndërkombëtare për shkak të rëndësisë së komunikimit pedagogjik mësimdhënës – nxënës dhe rritjes së interesimit të nxënësve për më shumë komunikim me rrjetet sociale dhe me pak komunikim për mësimet dhe procesin mësimor. Shqyrtimi i perceptimeve të mësimdhënësve për rëndësinë e komunikimit efektiv në mësimdhënie në kontekstin e Kosovës është të kuptojmë më shumë për praktikimin e komunikimit efektiv në mësimdhënie.

Megjithatë, mësimdhënësit shpesh ballafaqohen me sfida të ndryshme në përdorimin efektiv të komunikimit, siç janë presioni kohor, mungesa e përgatitjes adekuate dhe numri i madh i nxënësve në klasë. Këto sfida mund

të pengojnë realizimin e një komunikimi të mirëfilltë dhe efektiv në klasë (Stone, 2002).

Zhvillimet e fundit në fushën e arsimit kanë theksuar rëndësinë e aftësive të komunikimit të mësimdhënësve në përmirësimin e performancës akademike të nxënësve. Një studim i fundit nga Çelik dhe Alpan (2023) analizoi ndikimin e një kursi të komunikimit efektiv me angazhim të shtuar të studentëve në aftësitë e komunikimit dhe tendencën empatike të mësimdhënësve të ardhshëm. Rezultatet treguan se, ndonëse kishte një ndikim të vogël në rritjen e tendencës empatike, kursi nuk pati një ndikim domethënës në aftësitë e komunikimit, duke sugjeruar nevojën për strategji më të fokusuara në zhvillimin e këtyre aftësive.

Në mënyrë të ngjashme, një studim i kryer në Nigeri në vitin 2020 zbuloi se aftësitë e komunikimit të mësimdhënësve, duke përfshirë të folurit, dëgjimin, qëndrimet, gjestet dhe shprehjet e fytyrës, kanë një ndikim të lartë në performancën akademike të nxënësve në shkollat e mesme publike. Ky studim theksoi rëndësinë e zhvillimit të aftësive të komunikimit verbal dhe joverbal për të përmirësuar rezultatet e nxënësve (Gill, & Bello, 2020).

Për më tepër, një artikull i publikuar në vitin 2023 në “Komunikimi në edukim” diskuton të ardhmen e edukimit në komunikim, duke adresuar çështje si kolonializmi dhe studimet e komunikimit. Ky artikull nënvizon nevojën për të rishikuar dhe përshtatur metodat e mësimdhënies në komunikim për të reflektuar ndryshimet shoqërore dhe kulturore (Levitt, & Beaulieu, 2023).

Në kontekstin e arsimit fillor, një studim eksploroi marrëdhënien midis aftësive të komunikimit dhe aftësive të menaxhimit të klasës të mësuesit e shkollave fillore. Rezultatet treguan se ekziston një lidhje e fortë midis këtyre dy variablave, duke sugjeruar se aftësitë e mira të komunikimit mund të përmirësojnë menaxhimin e klasës dhe, rrjedhimisht, mësimdhënien efektive. Artikulli thekson rëndësinë e marrëdhënieve pozitive midis mësuesve dhe nxënësve në menaxhimin e klasës. Marrëdhëniet e tilla krijojnë një mjedis të sigurt dhe mbështetës për nxënësit, duke ndikuar pozitivisht në angazhimin dhe suksesin e tyre akademik (McDonald, 2019).

Për rëndësinë e komunikimit në mësim ka studime të ndryshme, por jo në praktikën e mësimdhënies në Kosovë. Sipas (Richmond 1999; Kraja 2009; Kreku 2012; Dibra et al., 2004; Harry et al., 2009) një nga ndikuesit e suksesit në mësimdhënie, varet nga aftësitë komunikuese të mësimdhënësit në klasë.

Për këtë studim, kemi shqyrtuar dy teori të komunikimit: Teoria e komunikimit (Habermas 1981) dhe Teoria e të folurit/aftësia e fjalës (Searle 1983).

Sipas (Sirvani 2007), komunikimi konsiderohet efektiv vetëm kur nxënësit e kuptojnë mesazhin e mësuesit të tyre në mënyrë korrekte dhe përgjigjen në mënyrën e duhur.

Ndërsa, autorë të tjerë, si (Fisher 1990; ISTE 2005; Wentzel et al., 2010), i kushtojnë një rëndësi pengesave në komunikimit dhe strategjive komunikuese, ngase, sipas tyre, “meqenëse nuk ekziston një zgjidhje e vetme që të ndihmojë në eliminimin e barrierave në komunikim, për të pasur komunikim në mënyrë efektive, kërkohet një kombinim kujdesshëm i të gjitha strategjive, metodave që mund të përmirësojnë ndjeshëm aftësitë e mësuesit për të komunikuar në mënyrë të efektive me nxënësit “Për të pasur komunikim efektiv kërkohet thyerja dhe minimizimi i barrierave (të shumta) që e bëjnë komunikimin mësues nxënës joefektiv (Skinner et al., 1993; Zylaj et al. 2012; Matthew et al., 2012).

Komunikimi në klasë në vetvete paraqet ndërthurje komunikimi diversitetesh ndërmjet marrëdhënieve nxënës-nxënës, mësues-nxënës etj. (Bursztyn, 2010; CET 1999; Mërkuri 2004).

Komunikimi në mësim është procesi mes mësimdhënësit dhe nxënësit, në funksion të mësimdhënies dhe të mësuarit. Mënyra se si ata komunikojnë informacionin të nxënësit dhe se sa mirë e krijojnë nxënësit gjatë gjithë kohës së mësimin në mënyrën e duhur, tregon edhe efektivitetin në procesin mësimor, pra duhet të përfshihet një pedagogji e drejtë në procesin e komunikimit sepse komunikimi i mësimdhënësit me nxënësit, siç thekson (Gordon et al., 2006; CET 1999), mund të jetë efektiv ose joefektiv.

Strategjitë e mësimin, për të cilat ka prova të efektivitetit, përfshijnë mënyra për t’u ndihmuar nxënësve të rikthejnë informacion dhe t’i inkurajojnë ata

të përmbledhin dhe shpjegojnë materialin që po mësojnë, si dhe mënyra për të ndarë dhe strukturuar prezantimin e materialit. Murati, 2007 : Hubley 1993; Zylaj et al., 2012; Davis 1993; Wrench et al., 2008; Musai 2003; Mërkuri 2004). Strategjitë efektive për të krijuar struktura të organizuara dhe dalluese të njohurive i inkurajojnë nxënësit të shkojnë përtej materialit eksplicit duke elaboruar dhe për të pasuruar përfaqësimin e tyre mendor të informacionit duke e rikthyer dhe aplikuar atë në kontekste të ndryshme. Siç thekson (Andersen 1990), komunikimi në mësim të jetë në funksion të mësimdhënies efektive në pikënisje, pra para se të planifikohet si dhe gjatë mësimdhënies e vlerësimit ai duhet të jetë praktik, i faktuar, konciz, i adresuar dhe bindës.

Konsideroj se komunikimi në mësim reflekton dimensione pedagogjike, didaktike e metodike. Kjo tregon se komunikimi në klasë ka edhe disa veçori të tjera që i quajmë të brendshme.

- Së pari, komunikimi në klasë ndryshon në formë, në masë dhe në stil;
- Së dyti, komunikimi dallohet për nga qëllimi i realizimit;
- Së treti, komunikimi dallohet edhe nga problemi që është objekt i bisedës;
- Së katërti, komunikimi dallohet qartë për nga dinamika e zhvillimit.

Komunikimi në mësim duhet të planifikohet dhe të zbatohet, andaj është sfidues për të përmirësuar praktikën mësimore. Mësimdhënësit angazhohen me nxënës në komunikim kur eksplorojnë problemin ose pyesin për diçka që ka rëndësi në botën reale, me situata që rezonojnë nga përvoja, si dhe kur projektet mësimore janë të lidhura me situata të jetës reale, autentike, që rezonojnë me nxënësit dhe pasqyrojnë kompleksitetin e botës reale.

3. DEKLARIMI I PROBLEMIT TË STUDIMIT

Komunikimi në mësim është një aspekt i rëndësishëm, i cili përcakton suksesin e procesit mësimor, megjithatë mësimdhënësit shpesh përballen me sfida të konsiderueshme lidhur me komunikimin pedagogjik, duke përfshirë

mungesën e trajnimeve adekuate dhe mbështetjes së duhur për zhvillimin e aftësive komunikuese. Këto mangësi ndikojnë negativisht në ndërveprimin mësimdhënës-nxënës dhe në krijimin e një mjedisi mësimor stimulues dhe motivues.

Për më tepër, literatura dhe raportet e ndryshme tregojnë se cilësia e dobët e komunikimit në klasë lidhet me rezultatet e ulëta mësimore dhe vështirësitë në menaxhimin e klasës. Në këtë drejtim, është e nevojshme të hulumtohet kjo problematikë duke analizuar perceptimet e mësimdhënësve për rëndësinë e komunikimit efektiv dhe duke vlerësuar se si ndërgjegjësimi ndikon në aftësitë e tyre komunikuese, cilësinë e ndërveprimeve në klasë etj. Mënyra e komunikimit mësimdhënës-nxënës “shihet” si faktor vendimtar në interesimin e nxënësve në aktivitete mësimore me e vullnetin e tyre dhe me një qëllim të qartë të vetja. Chapman 1982; Ginott 2003; Dibra et al., 2004; ISTE 2007) ofrojnë disa rekomandime të rëndësishme, si:

1. Mësimdhënia duhet të japë informacion praktik, për nxitjen e tyre në mësim dhe në komunikim;
2. Mësimdhënia duhet të japë më shumë fakte e më pak përshtypje, duke përdorur shprehje konkrete, informacion të qartë, bindës, të saktë dhe gjithsesi etik;
3. Mësimdhënia duhet të përqendrohet tek informacionet më të rëndësishme për një mësimdhënie të efektshme;
4. Mësimdhënia duhet të krijojë bindje te nxënësit, pra të shpjegojë dhe përcjellë tek ata se çfarë përfitimesh do të kenë në mënyrën e dëshiruar;

Mësimdhënësit mbështesin komunikimin në mësim duke u kujdesur për angazhimin dhe performancën e nxënësve të tyre, përmes:

- Komunikimit në mënyrë të përshtatshme;
- Krijimit të përvojave mësimore që ata i vlerësojnë gjatë komunikimit në mësim;
- Mbështetjes së ndjenjës së tyre për autonomi gjatë komunikimit;

- Zhvillimit të ndjenjës së kompetencës, duke i ndihmuar në përparimin e tyre në mësim;
- Krijimit të një mjedisi emocionalisht mbështetës dhe jo kërcënues, në të cilin nxënësit ndihen të sigurt dhe të vlerësuar gjatë komunikimit.

Konsideroj se komunikimi në mësim mbështetet në tri elemente qenësore: kërkesat didaktike e metodike, shkathtësinë e komunikimit dhe gjindshmërinë. Kjo lidhje reflekton praktikatat e komunikimit në procesin e mësimdhënies. Prandaj, studimi mbi praktikimin e komunikimit efektiv në mësimdhënie është bërë një fushë e rëndësishme kërkimore.

4. QËLLIMI, PYETJET KËRKIMORE DHE HIPOTEZAT E HULUMTIMIT

Studimi synon të vlerësojë praktikimin e komunikimit efektiv në mësimdhënie.

Pyetja kërkimore

Si e praktikojnë mësimdhënësit komunikimin në procesin e mësimdhënies?

Hulumtimi synon, po ashtu, t'u përgjigjet nënpyetjeve kërkimore në vijim:

- Si e zhvillojnë komunikimin në mësim?
- Sa i kushtojnë rëndësi komunikimit në mësimdhënie?
- Sa mendojnë se ndikon komunikimi efektiv në mësimdhënien efektive?

Hipotezat e hulumtimit

H1: Mësimdhënësit janë të ndërgjegjshëm për rëndësinë e komunikimit efektiv në përcaktimin e suksesit akademik të nxënësve;

H2: Mungesa e burimeve pedagogjike dhe trajnimeve është sfida kryesore që pengon zhvillimin e aftësive komunikuese të mësimit në Kosovë.

5. METODOLOGJIA E HULUMTIMIT

Hulumtimi është realizuar përmes qasjes sasiore të bazuar në modelin deskriptiv, i cili mundëson përshkrimin e situatës së komunikimit në mësimit nga perspektiva e mësimit. Metodologjia përfshin disa hapa, të cilët sigurojnë një analizë të zbatimit të komunikimit në mësimit nga perspektiva e perceptimeve të mësimit dhe në gjenerimin e të dhënave të interpretuara nga përgjigjet individuale të tyre lidhur përvojat në realizimin e komunikimit dhe reflektimet pas realizimit të komunikimit në mësimit.

5.1. Popullata dhe mostra

Popullacioni i këtij studimi përbëhet nga 1260 mësimit të shkollave fillore dhe të mesme të ulëta të Kosovës, ndërsa mostra përfaqësuese është 126 mësimit. Këta pjesëmarrës janë zgjedhur përmes një mostre të qëllimshme, për të siguruar përfaqësimin e një grupi të mësimit, të cilët janë udhëheqës të aktiveve profesionale dhe që u pajtuan të përfshihen në këtë studim.

Mostra është e qëllimshme sepse paraprakisht është planifikuar që të përzgjidhen mësimit që ditën e mbledhjes së të dhënave e kanë të planifikuar zhvillim të njësisë së re mësimore. Në njoftim janë përshkruar qëllimet e studimit dhe rëndësia e kontributit të tyre, konfidencialiteti dhe anonimiteti i plotë i të dhënave, duke mos i raportuar me emër, por me kode të veçanta, si T1, T2.

Të dhënat e mostrës, që lidhen me numrin e respondentëve/mësimit të përfshirë në studim, sipas niveleve të arsimit në të cilin punojnë, të dhënat për gjininë dhe moshën e tyre prezantohen në tabelat 1, 2 dhe 3.

Tabela 1. Mostra e përfshirjes sipas shkollave

Shkolla		Frequency	Percent	Valid Percent
Valid	Nëntëvjeçare	90	71,4	71,4
	E mesme e lartë	36	28,6	28,6
	Total	126	100,0	100,0

Tabela 2. Mostra e përfshirjes sipas gjinisë

Gjinia		Frequency	Percent	Valid Percent
Valid	Meshkuj	64	50,8	50,8
	Femra	62	49,2	49,2
	Total	126	100,0	100,0

Tabela 3. Mostra e përfshirjes sipas moshës

Moshë		Frequency	Percent	Valid Percent
Valid	Deri 30	30	23,8	23,8
	31-40	56	44,4	44,4
	41-50	28	22,2	22,2
	51-60	10	7,9	7,9
	Mbi 60	2	1,6	1,6
	Total	126	100,0	100,0

5.2. Instrumentet e hulumtimit

Si instrument i hulumtimit është përdorur pyetësori i strukturuar sipas shkallës likert, me 5 alternativa: Plotësisht dakord, dakord, i lëkundur, jo dakord dhe aspak dakord, i përbërë nga tri pjesë, me gjithsej 15 pyetje. Pjesa e parë përbëhet nga pyetje që parashohin të mbledhin të dhëna të përgjithshme të pjesëmarrësve. Pjesa e dytë përbëhet nga pyetja kryesore e

hulumtimit dhe pjesa e tretë përmban pyetje rreth perceptimeve të mësimdhënësve për komunikimin në mësim.

Besueshmëria e instrumentit të hulumtimit është mjaft e lartë. Matja e besueshmërisë është bërë me Alpha Chronbah dhe është .731.

Tabela 4. Besueshmëria e instrumentit të hulumtimit

Reliability Statistics		
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.731	.756	16

5.3. Procedura e mbledhjes së të dhënave

Për realizimin e këtij studimi kemi, aplikuar metodën e analizës teorike, metodë e analizës së dokumentacionit, metodën statistikore, si dhe metodën e krahasimit. Procedura e mbledhjes së të dhënave në këtë studim përfshin disa hapa kryesorë për të siguruar një analizë të përvojave të mësimdhënësve në zbatimin e komunikimit në mësim. Pastaj janë administruar pyetësorët, duke përfshirë kodimin e të dhënave urban - rural dhe sipas shkollave, për të identifikuar specifikat e komunikimit në mësim.

5.4. Procedura e analizës së të dhënave

Analiza dhe përpunimi i të dhënave sasiore është bërë me anë të programit SPSS. Të dhënat e analizuar janë paraqitur përmes përqindjeve për pohimet e pyetësorit dhe për përmbledhjen e tyre. Analiza (përmbledhja) nga reflektimet e pjesëmarrësve bazuar në pyetjet kërkimore të këtij studimi është nxjerrë në formë përshkruese në pjesën e fundit të paraqitjes së rezultateve.

5.5. Aspekte etike të hulumtimit

Për të kryer studimin janë ndërmarrë disa hapa, për t'u siguruar që të gjitha standardet etike do të realizoheshin në mënyrën e duhur, përgjatë tërë

procesit. Përpara se të mblidheshin të dhënat e studimit të mësuesit e shkollave, është kërkuar dhe siguruar miratimi zyrtar për t'u përfshirë në studim.

Gjithashtu, përpara plotësimit të pyetësorit, pjesëmarrësit janë njohur me qëllimet e studimit, natyrën vullnetare të pjesëmarrjes së tyre në studim, dhe mundësinë për t'u tërhequr prej tij në çdo rast nëse nuk do të kishin dëshirë të vijonin të merrnin pjesë në të. U është komunikuar fakti se do të ruhej anonimiteti i të dhënave të mbledhura prej tyre.

Pjesëmarrësit janë njohur me faktin se të gjitha të dhënat e grumbulluara do të jepeshin si një formë e integruar e gjithë studimit dhe se rezultatet që do të dilnin nga ky studim do të përdoren vetëm për qëllime hulumtuese.

5.6. Kufizimet e studimit

Studimi përfshin vetëm perceptimet e mësimit të mësuesve, nuk është i mbështetur në të dhëna nga vëzhgimet në orë mësimore. Për këtë arsye, rezultatet do të pasqyrojnë vetëm nivelin e perceptimeve të mësimit të mësuesve për praktikën e tyre të komunikimit në mësim. Eksplorimi i praktikave të drejtpërdrejta të komunikimit në procesin e mësimit duhet të jetë objekt trajtimi në një studim tjetër.

6. REZULTATET DHE INTERPRETIMI

Gjetjet nga analiza e pyetësorëve të mësimit të mësuesve që ishin respondentë në këtë hulumtim mundësuan nxjerrjen e përgjigjeve për secilën nga pyetjet e instrumentit për komponentët e komunikimit në mësimit. Kjo ka mundësuar të nxjerrim konkluzione dhe të ofrojmë rekomandime për praktikën e mësimit me bazë komunikimin efektiv.

Nga analiza e përgjithshme e rezultateve të studimit në raport me pyetjen kryesore *A praktikojnë mësimit të mësuesit forma të ndryshme të komunikimit gjatë procesit të mësimit?*, del të jetë përqindje e lartë e

mësimdhënësve që deklarojnë se e praktikojnë gjatë procesit të mësimdhënies. Rreth 98 % e mësimdhënësve janë shprehur se e praktikojnë gjatë procesit të mësimdhënies, ndërsa rreth 2 % janë shprehur se nuk e praktikojnë gjatë procesit të mësimdhënies. Aspekti i efektivitetit të komunikimit në mësimdhënie mbetet çështje për t'u eksploruar, bazuar në rezultatet nga tabela 5.

Tabela 5. Pohimet lidhur me komunikimin në mësimdhënie dhe rezultatet përshkruese në përqindje (%)

Pohimet lidhur me komunikimin në mësimdhënie		Rezultatet përshkruese në përqindje (%)				
		Plotësisht dakord	Dakord	I lëkundur	Jo dakord	Aspak dakord
1	Mësimdhënësit duhet të jenë model ë mënyrën e komunikimit;	58.7%	37.7%	1.6%	0%	0%
2	Vlerësimi i performancës së mësimdhënësit duhet t'ia shtojmë edhe aftësinë në komunikim;	52.4 %	39.7%	6.3%	1.6%	0%
3	Aftësitë në komunikim duhet të merren në konsideratë në analizë e mësimdhënies cilësore;	41.3 %	47.6%	7.9%	3.2%	0%
4	Komunikimi efektiv është i rëndësishëm kur na ndihmon të menaxhojmë me sukses mësimdhënien në klasë;	58.7%	34.9%	3.2%	3.2%	0%
5	Element i rëndësishëm që e bën më efektiv procesin e	49.2%	44.4%	6.3%	0%	0%

Kërkime Pedagogjike

	mësimdhënies është komunikimi;					
6	Komunikim konsiderohet dialogu.	19%	34.9%	17.5%	22.2%	6.3%
7	Aftësitë komunikuese të mësimdhënësve si ofrues të njohurive dhe aftësitë për të bashkëbiseduar duhen vlerësuar;	27%	61.9%	7.9%	1.6%	1.6%
8	Komunikimi në mësimdhënie nuk është unik;	14.3 %	38.1%	15.9%	27%	4.8%
9	Komunikimi është i rëndësishëm për sigurinë dhe vetëbesimin e nxënësve gjatë procesit të vlerësimit;	41.3 %	44.4%	9.5%	4.8%	0%
10	Komunikimi nënkupton përkrahjen që iu ofron mësimdhënësi nxënësve për t'u shprehur në mënyrë të pavarur gjatë bashkëbisedimit;	44.4 %	39.7%	11.1%	4.8%	0%
11	Gjatë komunikimit me nxënësin duhet respektuar etikën e mësimdhënies;	65.1 %	33.3%	1.6%	0%	0%
12	Të mësuarit përmes komunikimit mësimdhënës-nxënës është një proces i	33.3%	47.6%	11.1%	7.9%	0%

	bazuar në njohuri interpretuese;					
13	Një aspekt i rëndësishëm për të qenë një mësues është komunikimi;	52.4%	34.9%	9.5%	3.2%	0%
14	Mësuesit duhet ta trajtojnë procesin e komunikimit në mënyrë sa më efektive;	46 %	46%	6.3%	1.6%	0%
15	Mësuesit pjesën më të madhe të kohës janë të angazhuar në procesin e komunikimit.	23.8%	33.3%	25.4%	12.7%	4.8%

Një përmbledhje e rezultateve sipas shkallës likert, me 5 alternativa në dytri rezultate sipas përqindjes për secilin pohim, tregon për pozicionimin e perceptimeve të mësuesve për rolin e komunikimit efektiv në mësimdhënie. Kjo përmbledhje reflektohet si në vijim:

1. Lidhur me pohimin se Mësuesit duhet të jenë model në mënyrën e komunikimit, 96.4 % e mësuesve kanë qëndrim dakordues, 1.6 % kanë qëndrim neutral dhe asnjë nuk ka qëndrim negativ.
2. Me pohimin se Vlerësimi të performancës së mësuesit duhet t'ia shtojmë edhe aftësinë në komunikim, 92.1 % e mësuesve kanë qëndrim dakordues, 6.3 % qëndrim neutral dhe 1.6 % qëndrim negativ.

3. Në pikën Aftësitë në komunikim duhet të merren në konsideratë në analizë e mësimdhënies cilësore, 88.9 % e mësimdhënësve janë dakord, 7.9 % kanë qëndrim neutral dhe 3.2 % qëndrim negativ.
4. Në pikën Komunikimi efektiv është i rëndësishëm kur na ndihmon të menaxhojmë me sukses mësimdhënien në klasë, 93.6 % e mësimdhënësve kanë qëndrim dakordues, 3.2 % qëndrim neutral dhe 3.2 % qëndrim negativ.
5. Në pikën Element i rëndësishëm që e bën më efektiv procesin e mësimdhënies është komunikimi, 93.6 % e mësimdhënësve kanë qëndrim akordues, 6.3 % qëndrim neutral dhe asnjë nuk ka qëndrim negativ.
6. Me pohimin se Komunikim konsiderohet dialogu, 53.9 % e mësimdhënësve janë dakord, 17.5 % kanë qëndrim neutral dhe 28.5 % kanë qëndrim të kundërt me këtë pohim.
7. Lidhur me pohimin se Aftësitë komunikuese të mësimdhënësve si ofrues të njohurive dhe aftësitë për të bashkëbiseduar duhen vlerësuar, 88.9 % e mësimdhënësve janë dakord, 7.9 % kanë qëndrim neutral dhe 3.2 % kanë qëndrim të kundërt me këtë pohim.
8. Lidhur me pohimin se Komunikimi në mësimdhënie nuk është unik, 52.4 % pajtohen, 15.9 % janë neutral, 31.8 % nuk pajtohen.
9. Lidhur me pohimin se Komunikimi është i rëndësishëm për sigurinë dhe vetëbesimin e nxënësve gjatë procesit të vlerësimit, 85.7 % pajtohen, 9.5 % janë neutral dhe 4.8 % kanë qëndrim të kundërt.
10. Lidhur me pohimin se Komunikimi nënkupton përkrahjen që iu ofron mësimdhënësi nxënësve për t'u shprehur në mënyrë të pavarur gjatë bashkëbisedimit, 84.1 % e mësimdhënësve pajtohen, 11.1 % kanë qëndrim neutral dhe 4.8 % kanë qëndrim të kundërt.
11. Lidhur me pohimin se Gjatë komunikimit me nxënësin duhet respektuar etikën e mësimdhënies, 88.4 % e mësimdhënësve kanë

qëndrim akordues, 1.6 % kanë qëndrim neutral dhe asnjëri nga mësimitdhënësit nuk ka qëndrim të kundërt me këtë pohim.

12. Lidhur me pohimin se Të mësuarit përmes komunikimit mësimitdhënës-nxënës është një proces i bazuar në njohuri interpretuese, 80.9 % e mësimitdhënësve kanë qëndrim akordues, 11.1 % e mësimitdhënësve kanë qëndrim neutral, ndërsa 7.9 % e mësimitdhënësve kanë qëndrim të kundërt me këtë pohim.
13. Në pikën Aftësitë në komunikim duhet të merren në konsideratë në analizë e mësimitdhënies cilësore, 88.9 % e mësimitdhënësve janë dakord, 7.9 % kanë qëndrim neutral dhe 3.2 % qëndrim negativ.
14. Në pikën Komunikimi efektiv është i rëndësishëm kur na ndihmon të menaxhojmë me sukses mësimitdhënien në klasë, 93.6 % e mësimitdhënësve kanë qëndrim akordues, 3.2 % qëndrim neutral dhe 3.2 % qëndrim negativ.
15. Lidhur me pohimin se Të mësuarit përmes komunikimit mësimitdhënës-nxënës është një proces i bazuar në njohuri interpretuese, 80.9 % e mësimitdhënësve kanë qëndrim akordues, 11.1 % e mësimitdhënësve kanë qëndrim neutral, ndërsa 7.9 % e mësimitdhënësve kanë qëndrim të kundërt me këtë pohim.

Rezultatet përmbledhëse, të prezantuara për secilin pohim të lidhur me komunikimin në mësimitdhënie, pasqyrojnë të dhëna të rëndësishme të perceptimeve të mësimitdhënësve që lidhen me vlerën që ka komunikimi në mësimitdhënie. Gati të gjitha pohimet që lidhen me rëndësinë e komunikimit në mësimitdhënie marrin përqindje të lartë të mbështetjes nga mësimitdhënësit. Kjo tregon se mësimitdhënësit në parim komunikimin e konsiderojnë si një qasje dhe strategji të rëndësishme për mësimitdhënien efektive dhe interaktivitetin me nxënës. Mospajtimi është minimal në shumicën e pohimeve që lidhen me rëndësinë e komunikimit në mësimitdhënie.

Megjithatë, disa pohime tregojnë disa dilema që janë të diskutueshme në mesin e komunitetit të mësimitdhënësve. Dy pohime të lidhura me komunikimin në mësimitdhënie marrin përqindje më të larta të mospajtimit (rreth 28–32%), pohimet “*komunikimi konsiderohet dialog*” dhe pohimi se

“komunikimi në mësimdhënie nuk është unik”. Kjo tregon se mësimdhënësit kanë interpretime të ndryshme rreth natyrës së komunikimit dhe mënyrave se si komunikimi zhvillohet në klasë. Këto dallime mund të lidhen me përvojën profesionale dhe strategjitë e mësimdhënies që i praktikojnë mësimdhënësit. Këto dallime mund të vërtetohen me një analizë nga vëzhgimet në orë mësimore dhe komunikimit që mësimdhënësit e zhvillojnë gjatë mësimdhënies së tyre, punës me nxënës.

Në përgjithësi, të dhënat konfirmojnë se komunikimi nga mësimdhënësit perceptohet të jetë një komponentë e rëndësishme së veçantë për mësimdhënie efektive. Kjo nënvizon nevojën që aftësitë komunikuese të mësimdhënësve të jenë pjesë e zhvillimit të vazhdueshëm profesional.

7. PËRFUNDIME

Studiuesit e komunikimit shkollor e shohin komunikimin në procesin mësimor dhe edukativ si një nga shtyllat e rëndësishme të edukimit që siguron mësimdhënie efektive. Njëkohësisht, qasjet e reja të mësimdhënies theksojnë rëndësinë e madhe që ka komunikimi, andaj kërkohet që mësimdhënësit të demonstrojnë **komunikim efektiv në mësimdhënie**. **Komunikimi efektiv në mësimdhënie** është një proces, i cili iniciohet dhe orientohet nga mësimdhënësi, kryesisht përmes përkufizimit të nocioneve të mësimimit bazuar në rregulla të komunikimit, përmes formulimit të pyetjeve dhe dhënies së përgjigjeve, diskutimeve në klasë, debateve, shpjegimeve, shqyrtimit të zgjidhjes së problemit, si dhe gjatë ndërtimit të shkathtësive të nxënësve për të zgjidhur probleme të ndryshme, gjatë shpjegimit të materialit dhe gjatë ndarjes dhe strukturimit të prezantimit të punës në grupe dhe të rezultateve të tyre.

Në kontekstin e Kosovës, sfidat janë edhe më të mëdha, për shkak të mungesës së trajnimeve adekuate dhe resurseve të kufizuara arsimore, çka e bën të domosdoshme ndërhyrjen strategjike në drejtim të përmirësimit të aftësive komunikuese të mësimdhënësve.

Për shkak të detyrave të shumfishta gjatë procesit të mësimdhënies, një pjesë e mësimdhënësve nuk i kushtojnë vëmendjen e mjaftueshme komunikimit efektiv me nxënës. Si rrjedhojë, komunikimi efektiv me nxënësit duhet të jetë një nga prioritetet më të rëndësishme gjatë procesit mësimor. Prandaj, komunikimi në mësimdhënie në një klasë mësimore ndikon dukshëm në cilësinë e komunikimit efektiv dhe duhet të trajtohet me mjaft kujdes dhe vëmendje, pasi të kemi edhe këndvështrimet e nxënësve dhe jo të imponohet vetëm nga komunikimi i njëanshëm mësimdhënës-nxënës.

Komunikimi bindës ka efektivitet në mësim dhe s'funksionon vetëm. Fjalët kanë fuqi motivimi kur kujdesshëm u thuhet nxënësve dhe i inkurajojnë për t'u përmirësuar. Mësimdhënësi nuk e rregullon komunikimin menjëherë ose me një mjet korigjues, nuk mund të zhbëjë fjalët që thuhet nëse nuk gjen një mënyrë për ta bërë atë mirë.

Në aspektin pedagogjik mund të konkludojmë se shpjegimi dhe të pyeturit, përgjithësisht aftësimi i nxënësve për krahasime, analiza, sinteza, interpretime dhe vlerësime, për të nxitur mendimin kritik, për t'i aftësuar ata të vetëpërfshihen në procesin mësimor, nxisin komunikimin efektiv. Pra, komunikimi gjithëpërfshirës është edhe një nga qëllimet e mëdha të arsimimit publik, por më tepër rëndësi ka efektiviteti - pasi lehtësimi apo vështirësia qëndron pikërisht te komunikimi për të mësuarit e nxënësve në përkrahje, në mundësinë për t'u shprehur, si dhe kohën për bashkëbisedim të pavarur. Si rrjedhim, nevoja për të zhvilluar aftësitë e një komunikimi efektiv të mësimdhënësve të rinj gjatë përgatitjes së tyre universitare është domosdoshmëri e kohës.

Nga shqyrtimi i literaturës dhe rezultateve të studimit, shihet se efektiviteti i komunikimit në mësim ndikohet nga faktorë të tillë kontekstualë, si aftësitë dhe njohuritë paraprake të nxënësit, natyra e materialit dhe qëllimet për mësim. Zbatimi i tyre në mënyrë efektive kërkon planifikim të kujdesshëm për mënyrën se si komunikimi specifik mund të jetë i dobishëm për nxënës e qëllime mësimore të veçanta.

8. REKOMANDIME

Komunikimi kërkon një shqyrtim të kujdesshëm që të ndihet i natyrshëm dhe i ndërsjellë, jo i njëanshëm ose i detyruar në procesin mësimor në mes të mësimdhënësit dhe nxënësit. Ndryshe, ai nuk mund të jetë efektiv e në funksion të një mësimdhënieje efektiv, andaj për këtë propozojmë këto rekomandime:

- Në mënyrë që komunikimi me nxënësit të jetë efektiv në procesin mësimor, rekomandohet inkurajimi i mësimdhënësve që të rrisin **kompetencat komunikative, që u duhen në procesin e mësimdhënies. Përmes trajnimeve dhe formave të tjera të zhvillimit profesional të mësimdhënësve.**
- **Gjithashtu, rekomandohet të integrohet lënda “Komunikologji pedagogjike”** ose Komunikimi në mësimdhënie (Të kuptuarit dhe zbatimi në praktikën e mësimdhënies), **në syllabuset universitare** të përgatitjes së mësimdhënësve, me qëllim zhvillimin e aftësive të komunikimit verbal, joverbal dhe ndërpersonal, për zbatimin e komunikimit efektiv në mësimdhënie, duke përfshirë variacione atraktive të komunikimit dhe teknika për komunikimin efektiv.

Rezultatet e studimit pritet t’i kontribuojnë teorisë dhe praktikës së komunikimit në mësimdhënie. Nevojiten studime të mëtejme, duke vënë theksin në vëzhgimet në orët mësimore në eksplorimin e praktikave të drejtpërdrejta të komunikimit në procesin e mësimdhënies.

Referenca

- Çelik, Ö. C., & Alpan, G. (2023). The Impact of an Effective Communication Course with Enhanced Student Engagement on Communication Skills and Empathic Tendency of Preservice Teachers. *Educational Process: International Journal*, 12(2), 33–58.
<https://doi.org/10.22521/edupij.2023.122.3>
- Collins, J., & Yates, L. (2009). *Rethinking education: Toward a new pedagogy*. Routledge.
- Council of Europe. (2014). *Developing intercultural competence through education*. Strasbourg: Council of Europe Publishing.

- Cuban, L. (1984). *How teachers taught: Constancy and change in American classrooms, 1890-1980*. Longman.
- Gill, P. S., & Bello, M. (2020). Teachers' Communication Skills and Students' Academic Performance in Public Senior Secondary Schools in Rivers State. *International Journal of Advanced Academic and Educational Research*, 12(2), 1–12.
https://www.researchgate.net/publication/343418256_Teachers'_Communication_Skills_and_Students'_Academic_Performance
- Gillborn, D., & Youdell, D. (2000). *Rationing education: Policy, practice, reform and equity*. Open University Press.
- Hunt, G. H. (2007). Classroom Communication and Diversity: Enhancing Institutional Practice. *Journal of Education and Communication*, 23(1), 45-58.
- Kim, T., & Schallert, D. L. (2014). Mediating effects of teacher enthusiasm and peer enthusiasm on students' interest in the college classroom. *Contemporary Educational Psychology*, 39(2), 134–144.
<https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2014.03.002>
- Levitt, D. H., & Beaulieu, R. P. (2023). The influence of teacher immediacy and clarity on student motivation and engagement: A meta-analysis. *Communication Education*, 72(1), 1–19.
<https://doi.org/10.1080/03634523.2022.2026678>
- McDonald, T. (2019). *Classroom Management: Engaging Students in Learning*. Oxford University Press. <https://www.edresearch.edu.au/summaries-explainers/explainers/positive-teacher-student-relationships-their-role-classroom-management>
- Molloy, O. (2004). *Inclusive practices in education*. Pitman Publishing.
- Phan, T. A. (2025). The role of positive communication in enhancing educational outcomes. *Business and Professional Communication Quarterly*, n.p.
[doi:https://doi.org/10.1177/23294906251345789](https://doi.org/10.1177/23294906251345789)
- Stone, D. (2002). *Teaching communication skills effectively*. Academic Press.
- The Role of Positive Communication in Enhancing Educational Outcomes (2025)
- Thomas, P. (2007). *Diversity and education: Policy and practice*. Continuum International Publishing Group.

